

Mora li ples biti »manjinska« umjetnost?

Nataša Govedić

Objavljeno: 5. lipnja 2013. u 13:52

Uz predstave Matije Ferlina »Istovremeno drugi«, »Ima li života na sceni« skupine BADCo, »Priručnik za prazne prostore« Marjane Krajač, »Iz dječjeg crteža« Stošije Zrinski, »Random House: Two« Andreje Široki, »La Femme« Liberdancea i »In Between, Tracing Reflection« Melite Spahić

S ve je tegobniji i dublji jaz između domaćih plesnih predstava koje još uvijek inzistiraju na visokoj razini profesionalne izbrušenosti i predstava koje sa sve većim oklijevanjem potpisuju rad u minimalnim, jedva održivim i često na jedvite jade sklepanim uvjetima.

Tako će rad **Matije Ferlina** s predstavom »Istovremeno drugi« i rad skupine **BADCo** s predstavom »Ima li života na sceni« drastično odudarati od ostatka domaće plesne produkcije, prvenstveno zahvaljujući tome što je i sam radni proces i rezultat tog rada daleko ozbiljniji od skica, nacрта i nagovještaja na kojima uglavnom ostaje ostatak izvedbene zajednice.

Vizualnost koju u predstavama koreografa Matije Ferlina potpisuje njegov brat **Mauricio Ferlin** nikada nije skupa, ali u pravilu je toliko »luksuznija«, preciznije dizajnirana i ekspresivno zamamnija od ostatka domaće izvođačke scene da plijeni pozornost na način koji se duboko usijeca u svijest gledatelja.

»Nove civilizacije«

Primjerice, pozornica uredno prekrivena bijelim kvadratima od najobičnijeg papira, čiji geometrijski oblici postepeno ustupaju mjesta kaosu razletjelih listova u predstavi »Samice« ili ogromna reprodukcija slike Henryja Rousseaua u predstavi »Istovremeno drugi« ili meke površine tepiha u predstavi »Nastup« – sve su to autorski okviri Mauricija Ferlina, scenografa i promišljatelja scenskog ambijenta daleko veće vizualne upečatljivosti no što je nudi ostatak naših produkcija.

Redatelj i performer Matija Ferlin u predstavi »Istovremeno drugi« prema tekstu **Jasne Žmak** doduše još tematizira i destrukciju knjige kao kulturalnog medija, pozivajući se na Truffautov film i Bradburyjev roman »Fahrenheit 451«, ali fokus je mnogo više na homogenoj izvođačkoj grupi koja traži »sigurno mjesto« boravka, nego na problemu progona knjiga danas i ovdje.

Priču o traganju za mirnim mjestom izvođači prepuštaju jednoličnom glasu pripovjedača u offu, markirajući svoje uloge prvo podizanjem ruke pa kompleksnim pokretima kad je na redu njihova uloga.

Na ovaj je način u žarištu izvedbe »Istovremeno drugi« pojačana razlijepljenost zvuka i lika, kao i likovni kontekst izvedbe, a ne pripovjedna marica.

S druge strane, BADCo autora, dramaturga i redatelja **Gorana Sergeja Pristaša** također plijeni pozornost tematskom, filozofskom i političkom razradom svojih tema, uglavnom usmjerenih na slamanje zavodljive vladavine oka kakvu nudi postojeća medijska civilizacija, o čemu smo već pisali.

Bez obzira što stvaraju vrlo različite izvedbene i posebno političke kontekste, Goran Sergej Pristaš i Matija Ferlin svakako su iznimne figure domaćeg plesnog konteksta jer inzistiraju na tome da plesna predstava mora uključivati eksperiment sa što više scenskih jezika. Indikativno je i da obje predstave tematiziraju neki novi ili barem alternativni model civilizacije.

Na drugačiji način za njime tragaju i koreografkinja **Marjane Krajač** i dramaturg **Marko Kostanić** s predstavom »Priručnik za prazne prostore«, također uvrštenom na Tjedan plesa, s time da je ovdje naglašeno do koje je mjere svaki teritorij izvedbe uvijek nužno projekcija našeg sjećanja na sve one prostore u kojima pripremamo susret sa sobom i sa publikom, kao i duboke autorske potrebe da svaki put, sa svakom izvedbom, iskoračimo na teritorij novih značenja i novih mogućnosti izraza.

Asociranje ženstvenosti na prvu

Premda je bilo nadasve informativno u sklopu Tjedna suvremenog plesa pogledati predstave poput »Iz dječjeg crteža« autorice i izvođačice **Stošije Zrinski**, u kojoj se vidi do koje je mjere svijet crteža i kompjutorske animacije glinenih figurica zanimljivo i vrijedno suočavati s ponešto naivnim, ali zato pobodeno dječjim plesnim jezikom životinjskog kretanja, baš kao što je selektorski opravdano na raspored festivala uvrstiti predstavu »Random House: Two« koreografkinje **Andreje Široki**, za koju za vezano istraživanje istrzanih, neurotskih pokreta te višestrukog manjka komunikacije između dviju »rivalskih« plesačica (Maje Marjančić i Ivane Pavlović), kompletna oprema i razrada spomenutih predstave jedva da se može usporediti sa studioznošću Pristaševe ili vizualnom spektakularnošću Ferlinove ekipe.

Predstava »La Femme«, koju je s ansamblom Liberdancea potpisao francuski koreograf **Rhino Saint Loui**, primjer je brzinski sklepane produkcije čiji problem postaje asociranje ženstvenosti na prvu, nadasve komercijalnu loptu, kao i drastični nedostatak dramaturškog promišljanja ženskosti koja nije samo dekorativna.

Iako je »La Famme« izrijekom zaokupljena ženskom snagom i ženskim samopouzdanjem, ta je tema objavljena samo na razini teksta izgovorenog u offu.

Što se tiče plesnog pokreta izvođačica i uopće jednostavnosti same dramaturgije izvedbe, prije bismo mogli reći da je riječ o adolescenskoj produkciji na temu »volim li nositi štikle i uske haljinice«, negoli zreloj umjetničkoj produkciji.

U predstavi, pak, »In Between, Tracing Reflection« autorice i performerice **Melite Spahić** vidljiva je veoma fina plesna senzibilnost za razorena mjesta, diskretnu primaknutost publici i za isprepletanje različitih medijskih razina pamćenja i prisjećanja, ali čitav niz slobodnih scenskih asocijacija ostaje previše zatvoren, premalo spreman na puni rizik autorske ispovijedi.